

GİRESUN ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/38

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 10/6/2026 tarihli ve 2026/590 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
GİRİŞ.....	1
I. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	4
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	8
C. Beslenme.....	9
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	10
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Faaliyetler ve Günlük Yaşam	14
G. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	17
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	18
A. Değerlendirme	18
B. Tavsiyeler.....	18
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	18
2. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye.....	20
3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	20

OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik Belgesi
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak TİHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM): *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Çocuk Evleri Sitesi; 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek TİHEK'in görevleri arasında sayılmıştır. Bu bağlamda çocukların koruma altına alındığı yerlere ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 21/10/2025 tarihinde Giresun Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik

Uzman Yardımcısı ..., Uzman Psikolog ..., Sağlık Teknisyeni ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Giresun Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez Müdürü ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TİHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezden talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. İdareyle ilk görüşmenin ardından Merkezde çocukların kaldıkları evler ziyaret edilmiş, çocukların yaşam alanları ve kaldıkları odaların fiziksel koşulları incelenmiş, çocuklarla İdarenin dahil olmaksızın görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, sağlık birimi, psikososyal servis ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirildiği diğer ortak alanlar incelenmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

8. Bu rapor, 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararı ile Başkanlık Makamının 15/10/2025 tarihli ve 56503 sayılı oluruna istinaden 21/10/2025 tarihinde Giresun Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne¹ gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

I. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

9. Merkez, Giresun ili şehir merkezinde ve ulaşımın kolay olduğu bir konumda bulunmaktadır. Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanmaktadır.

10. Merkez 2007-2009 yılları arasında inşa edilerek 2009 yılında faaliyete başlamıştır. Merkezin Giresun Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu olarak hizmet vermeye başladığı, 2014 yılında ise Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü statüsüne geçtiği öğrenilmiştir.

11. Merkez, 2.206 metrekare açık alan üzerinde toplam 3.618 metrekare kapalı alanda faaliyet göstermektedir.

¹ Bundan sonra kısaca “Merkez” olarak ifade edilecektir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde 78 personel görev yapmakta olup personelin ünvan ve sayı dağılımına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür	1
Müdür Yardımcısı	1
Psikolog	2
Sosyal Çalışmacı	5
Öğretmen	1
Çocuk Gelişimcisi	1
Çocuk Eğiticisi	1
Hemşire	3
Yurt Yönetim Memuru	2
Memur	1
Teknik Personel	3
Bakım Personeli	42
Koruma ve Güvenlik Personeli	4
Hizmetli	11
TOPLAM	78

Tablo 1: Ünvan Bazında Merkez Personeli Sayısı

13. Merkez bünyesindeki her bir çocuk evinde 1 grup sorumlusu sabit olarak görev yapmaktadır. Bakım ve temizlik hizmetlerini yürüten personel sayısının ise hizmet verilen grubun yaş aralığına ve ihtiyaca göre belirlendiği bilgisi edinilmiştir.

14. Merkezde bakım, temizlik ve güvenlik personelinin 12 saatlik vardiya esasına göre çalıştığı, diğer personelin ise hafta içi mesai saatleri arasında görev yaptığı bilgisi edinilmiştir. İdare tarafından, bakım hizmetlerinde yakın zamanda 24 saatten 12 saatlik vardiya sistemine geçildiği ifade edilmiştir.

15. İdare tarafından personele; Yerinde Personel Eğitimi ve Rehberlik Çalışmaları, Travmaya Duyarlı Yaklaşım, Çocuk Beden Güvenliği, Çocuklarda Görülen Davranış Problemleri, Mental Retardasyonlu Çocuklara Yaklaşım, Çözüm Odaklı Yaklaşım, Ergenlerde

Alkol ve Madde Bağımlılığı, Krize Müdahale Yaklaşımı, Tükenmişlikle Baş Etme Yöntemleri, İlk Yardım, Kişiler Arası İletişim, Mahremiyet Eğitimi ve Nöropedagojik Çocuk Davranış Destek Programı gibi teknik ve destekleyici konularda düzenli eğitimler verildiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte personelin insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin bir eğitim almadığı öğrenilmiştir.

16. Merkez meslek elemanlarının, hassas gruplarla çalışma konusunda ilgili bölümlerden (çocuk gelişimi, çocuk eğitimi, sağlık bilimleri, öğretmenlik vb.) mezun olmuş kişiler arasından seçildikleri ve yeterli donanımına sahip oldukları, çalışma süreci içerisinde verilen eğitimler ve yerinde yürütülen mesleki gelişim faaliyetleri ile desteklendikleri bilgisi alınmıştır.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

17. Merkez kapasitesinin 72 çocuk olduğu ve ihtiyaç halinde kapasite aşımı yapılabildiği öğrenilmiştir.

18. Merkezde 0-12 yaş aralığında kız ve erkek, 13-18 yaş aralığında yalnızca kız çocuklarına hizmet verilmektedir.

19. Ziyaret tarihinde toplam 16 erkek ve 48 kız olmak üzere toplam 64 çocuğun koruma ve bakım altında bulunduğu ve misafir statüsünde çocuk olmadığı belirtilmiştir.

20. Merkezde 1'i Çin ve 1'i Irak uyruklu olmak üzere 2 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır.

21. Merkezde 9 hafif düzey zihinsel yetersizlik, 1 orta düzey zihinsel yetersizlik, 3 dil ve konuşma güçlüğü, 6 özel öğrenme güçlüğü, 1 görme yetersizliği (az gören), 1 duygusal davranış bozukluğu, 1 skolastik becerilerde karma tip bozukluk-aktivite ve dikkat bozukluğu tanısı bulunan çocuğun kalmakta olduğu ifade edilmiştir.

22. Merkezde kalan çocukların evlere yerleşiminde yaş, cinsiyet, kardeşlik bağı ve kişisel özelliklerinin dikkate alındığı bilgisi paylaşılmıştır. Merkezdeki evlerin; 0-2, 3-6, 7-12, 13-15 ve 16-18 yaş aralığındaki çocuklara hizmet verecek şekilde gruplandırıldığı öğrenilmiştir.

23. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezde toplam 24 kardeş çocuğun bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Kardeşlerin aynı evde kalabildiği bununla birlikte yaş ve cinsiyet durumları ile birbirlerini olumsuz etkileme nedenleri göz önüne alınarak kardeşlerin farklı evlerde

kalmalarının uygun görülebildiği, farklı evlerde kalan kardeşlerin birbirleri ile görüşmelerinin sağlandığı belirtilmiştir.

24. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezden izinsiz ayrılıp dönmeyen 1 çocuğun bulunduğu öğrenilmiştir. Bahse konu çocuğun okul çıkışından sonra Merkeze dönmediği, bu durum üzerine Emniyet Müdürlüğüne kayıp başvurusunda bulunularak ilgili mercilere ve çocuğun ailesine bilgi verildiği belirtilmiş, ziyaret sonrası iletilen bilgi ve belgelerden, söz konusu çocuğun 24/10/2025 tarihinde Merkeze geri dönüş yaptığı anlaşılmıştır.

25. Merkezde, koruma ve bakım altında bulunan çocukların korunma kararlarının 18 yaşına kadar kaldırılmadığı müddetçe geçerliliğini koruduğu; bununla birlikte 18 yaşını doldurduktan sonra öğrenim hayatını sürdüren çocukların 25 yaşına kadar korunma kararlarının uzatılması suretiyle Merkezde kalmaya devam edebildikleri öğrenilmiştir.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

26. Merkez 2 ayrı bloktan oluşmaktadır. Her 2 bloğun da zemin katı idari birimlere ayrılmış olup zemin katların üzerindeki katlarda ise her blokta 4'er adet olmak üzere toplam 8 adet yaşam evinin yer aldığı görülmüştür.

27. Merkezin idari bölümünde sağlık servisi, psiko-sosyal servis, arşiv odası, ziyaretçi görüşme odası, oyun odası, malzeme deposu, berberhane, personel yemekhanesi, konferans salonu, kapalı spor salonu ve personel odaları gibi alanlar yer almaktadır. İdari bölümün girişinde engelli rampasının bulunduğu görülmüştür.

28. Yaşam evlerinin hepsi tek katlı ve aynı tarzda yapıya sahip olup 220 metrekare büyüklüğündedir.

29. Her bir yaşam evinde 1 etüt odası, 1 salon, 1 mutfak, 1 personel odası, 3 yatak odası ve 1 tuvalet/banyo bulunmaktadır.

30. Evlerde buzdolabı, mutfak malzemeleri, televizyon, çamaşır makinesi, oturma grubu, yemek masası, kişisel dolaplar, komodin, kitaplık, yataklar, yorgan, nevresim, yastık, halılar, kişisel temizlik malzemeleri ve gıda malzemelerinin bulunduğu görülmüştür.

31. Çocukların yatak odalarının 3 kişilik kapasiteye sahip olacak şekilde düzenlendiği ve her bir yatak odasının yaklaşık 20 metrekare büyüklüğünde olduğu görülmüştür. Odalarda her çocuk için tahsis edilmiş bir yatak, kişisel kıyafet dolabı, komodin ve zeminlerde halı

bulunduğu görülmüştür. Çocukların odalarında yer alması gereken eşyalarda bir eksiklik tespit edilmemiştir.

32. Merkezde çocukların kaldıkları evlerin banyo ve tuvalet bölümlerinde yapılan incelemede; çocukların fiziksel özelliklerine ve erişimine uygun yükseklik ve ebatta lavabo ve klozetlerin yer aldığı görülmüştür.

33. Bazı evlerde tamir ve tadilat gereksiniminin bulunduğu görülmüş, İdare tarafından; Merkez binasının çatısı ile 8 yaşam evinin banyo-tuvaletleri ve kapılarının yapım işinin ihale edildiği, bakım-onarım sürecinin hâlihazırda devam ettiği ifade edilmiştir.

34. Evlerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu, genel temizliğin yaş grubu küçük olan evlerde bakım personeli tarafından, büyük yaş gruplarının kaldığı evlerde ise çocukların bireysel sorumluluklarını geliştirmek amacıyla personel gözetiminde çocuklar tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

35. Merkezde çocukların fiziksel güvenliğinin sağlanması amacıyla çeşitli tedbirlerin alındığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda; Merkez binasında yer alan merdiven boşluklarında düşme riskine karşı fileler ile korunaklı alan oluşturulduğu, evlerde bulunan dolap ve kitaplıkların duvara sabitlendiği, yatak odalarında elektrik prizlerinin kapatıldığı, pencere kilitleri ve tel korumalıkları bulunduğu görülmüştür.

36. Ziyaret sırasında yapılan incelemede, evlerde bulunan boy aynalarının duvara yeterince sağlam şekilde sabitlenmediği ve kalorifer peteklerinde çocukların çarpma riskine karşı koruyucu kaplamaların bulunmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca yatak başlıkları, komodinler, salon mobilyaları ve konsol gibi eşyaların sivri köşelerinde köşe koruyucuların eksik olduğu görülmüştür.

37. Merkezde, ısınmanın doğalgaz yakıtı kullanan merkezi ısıtma sistemiyle sağlandığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, kış dönemlerinde Merkezin sıcak olduğunu ve ısınma ile ilgili herhangi bir problem yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

38. Merkezin gün ışığı aldığı, yeterince aydınlık olduğu ve aydınlatma sistemlerinde bir arıza bulunmadığı görülmüştür.

39. Merkezde 7 gün 24 saat sıcak su bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, sıcak suya erişimle ilgili herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

40. Her evin tuvalet/banyo bölümünde 1 adet çamaşır makinesinin bulunduğu, ayrıca küçük yaş gruplarından çocukların kaldığı evlerde kurutma makinesinin de yer aldığı görülmüştür.

41. Merkezde 1 çamaşırhanenin de mevcut olduğu, bu alanda 1 adet sanayi tipi çamaşır makinesi ve 1 adet sanayi tipi kurutma makinesinin bulunduğu anlaşılmıştır. Çocukların günlük kıyafetlerinin evlerde yıkandığı, yorgan ve battaniye gibi büyük hacimli çamaşırların ise sanayi tipi makinelerde yıkandığı öğrenilmiştir. Yapılan görüşmelerde çocuklar tarafından, çamaşırların ve nevresimlerin düzenli olarak yıkandığı ifade edilmiştir.

42. İdare tarafından, yılda 2 defa Merkezde ilaçlama yapıldığı ve ihtiyaç duyulması halinde bu sayının artırılabilirdiği belirtilmiştir. İncelenen belgelerden, en son ilaçlamanın 2025 yılı temmuz ayında yapıldığı anlaşılmıştır.

43. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

44. Merkezde yangın merdiveninin bulunduğu, yangın alarm sisteminin kurulu olduğu, ortak alanlarda yangın sensörlerinin yer aldığı ve yangın söndürme için gerekli ekipmanın mevcut olduğu görülmüştür. İdari bölümde yangın söndürme tüpleri bulunmakla birlikte, bazı yaşam evlerinde bu tüplerin eksik olduğu gözlemlenmiştir. Kontrol edilen yangın söndürme tüplerinin dolu olduğu ve son kullanım tarihlerinin geçmediği anlaşılmıştır.

45. İdare tarafından, Merkezin depreme dayanıklılığına ilişkin herhangi bir belge bulunmadığı ifade edilmiştir.

46. Merkezin Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik (TSE) Belgesi mevcut değildir.

47. Merkezde 2 asansör bulunduğu, ancak asansörlerin arızalı olması nedeniyle hizmet dışı kaldığı öğrenilmiştir. Bu durumun, hareket kısıtlılığı olan çocukların yaşam alanlarına ve ortak alanlara erişimini sınırlandırabileceği değerlendirilmiştir.

48. Merkezde elektrik kesintisi durumunda kullanılan bir jeneratör bulunmaktadır.

49. Merkez İdaresi tarafından; Merkez bünyesinde biri 15 kişi kapasiteli servis aracı, diğeri ise binek otomobil olmak üzere toplam 2 adet hizmet aracının bulunduğu ifade edilmiştir. Söz konusu araçların çocukların gezi, piknik ve kurs gibi sosyal faaliyetleri için kullanıldığı belirtilmiştir. Mevcut araçların kapasite itibarıyla toplu etkinlikler için yetersiz kalabildiği, bu tür durumlarda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesindeki araçlardan geçici görevlendirme yoluyla destek alındığı öğrenilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

50. Merkez İdaresi tarafından; çocukların herhangi bir şikâyet ya da talepleri olduğunda doğrudan bakım personeli, grup sorumluları veya yönetimle görüşebildikleri ifade edilmiştir. Ayrıca Merkezin girişinde çocukların yazılı taleplerini iletebilecekleri dilek ve şikâyet kutularının bulunduğu, bu kutuların düzenli aralıklarla açılarak Kuruluş Koordinasyon toplantılarında değerlendirildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, talep ve şikâyetlerini öncelikle bakım personeli ve grup sorumlularına ilettiklerini, taleplerinin genellikle çözüme kavuşturulduğunu ancak çözülmeyen durumlarda Merkez yönetimiyle de görüşebildiklerini belirtmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından koruma altına alınan çocuklarla gerçekleştirilen görüşmelerde çocukların genel olarak Merkez personelinden memnun olduğu anlaşılmıştır.

51. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen kamera görüntülerinde; idari katta bir çocuğun saldırgan tutumlar sergilediği ve bu esnada kamu malına zarar verdiği görülmüştür. Söz konusu olay sırasında idari personel ve psikoloğun sürece dahil olduğu, herhangi bir kötü muameleye başvurulmaksızın psikososyal müdahale yöntemleriyle çocuğun sakinleşmesinin sağlandığı gözlemlenmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, personelin kriz anlarındaki bu tür yapıcı müdahaleleri takdirle karşılanmıştır. Yaşanan bu duruma ilişkin olarak Merkez İdaresi tarafından ilgili çocuk hakkında gerekli rehabilitasyon ve vaka değerlendirme prosedürlerinin başlatıldığı ve sürecin takip edildiği bilgisi paylaşılmıştır.

52. Merkez İdaresi tarafından paylaşılan bilgiler ve sunulan belgelerin incelenmesi sonucunda; son 1 yıl içerisinde bir personelin kötü muamele gerçekleştirdiği iddiasıyla Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi üzerinden şikâyet başvurusu yapıldığı öğrenilmiştir. Söz konusu iddiaya yönelik başlatılan idari soruşturmanın personel lehine sonuçlandığı, ancak adli sürecin hâlen devam ettiği bilgisi edinilmiştir.

53. Kötü muamele iddiaları dışında; koruma ve bakım altında bulunan bir çocuğun ailesinin yanına izinli gittiği dönemdeki tıbbi süreci ve ilaç kullanımıyla ilgili bir idari inceleme yürütüldüğü anlaşılmıştır. İdare tarafından gerçekleştirilen değerlendirme ve kamera kayıtlarının incelenmesi neticesinde; personelin görevini eksiksiz yerine getirdiği, ilaç kullanımı konusunda aileye gerekli eğitimleri verdiği ve olayda herhangi bir ihmalinin bulunmadığının saptanması üzerine disiplin soruşturmasına yer olmadığına karar verildiği görülmüştür.

54. İdare tarafından, son 1 yıl içerisinde Merkezde vefat eden bir çocuk bulunmadığı belirtilmiştir.

C. Beslenme

55. Merkezde yemeklerin hem idari bölümde yer alan yemekhanede hem de yaşam evlerinde pişirildiği, bu kapsamda personel için yemekhanede, çocuklar için ise bakım personeli tarafından her evin kendi mutfağında yemek hazırlandığı öğrenilmiştir.

56. Çocukların bireysel sorumluluklarını geliştirmek ve aralarındaki etkileşimi artırmak amacıyla yemeklerin hazırlanması veya tatlı yapımı gibi süreçlere çocukların da dahil edilebildiği öğrenilmiştir.

57. Yemeklerin 3 ana öğün ve 2 ara öğün şeklinde hazırlandığı öğrenilmiştir. Ara öğünlerde çocuklara meyve suyu, süt, kek ve meyve gibi ürünlerin verildiği bilgisi edinilmiştir.

58. Ziyaret Heyeti tarafından yemek listeleri kontrol edilmiş, her yaş grubuna özel yemek listelerinin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde görev yapan bir diyetisyen tarafından hazırlandığı ve yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu görülmüştür.

59. Merkezde özel beslenmesi gereken çocuklar için özel beslenme/diyet menüsünün hazırlandığı, bebeklerin beslenme listelerinin ise diyetisyen kontrolünde gelişim durumlarına ve varsa alerji risklerine göre oluşturulduğu öğrenilmiştir.

60. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğunu ifade etmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Merkezde yenilmiş, yemeğin lezzet, miktar ve çeşitliliği yeterli bulunmuştur.

61. Mutfaklarda yapılan incelemede yemeklerin temiz ve düzenli bir ortamda hazırlandığı, hazırlanan yemek numunelerinin ise 72 saat süreyle saklandığı² anlaşılmıştır. Mutfak hizmetlerinde görev yapan personelin yılda 1 defa periyodik portör muayenelerinin yapıldığı incelenen belgelerden anlaşılmıştır.

62. Görüşme yapılan çocuklar tarafından, mutfakları istedikleri zaman kullanabildikleri, malzeme temininde güçlük yaşamadıkları, Merkez bütçesinden karşılanamayan ihtiyaç duydukları ürünleri ise kendi harçlıkları ile temin edebildikleri ifade edilmiştir.

² 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

63. Merkezde kantin bulunmamaktadır. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar haftada 1 gün çarşıya çıkabildiklerini belirtmişlerdir. Çocukların marketten aldıkları yiyeceklerin eve getirilmesine izin verildiği ancak hazır içecek gibi sağlıksız olan ürünlerin tüketimine sınırlamalar getirildiği ifade edilmiştir.

64. Merkezde içme suyunun damacana ve hazır ambalajlı su şeklinde dışarıdan temin edildiği ve tüketildiği ifade edilmiş, mutfak ve ortak alanlarda su sebillerinin bulunduğu görülmüştür. Kontrol edilen belgelerden içme suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik uyarınca standartlara uygun olduğunun tespit edildiği anlaşılmıştır.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

65. Sağlık servisinde 3 hemşirenin hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yaptığı öğrenilmiştir. Ayrıca Merkezde görevli sağlık personeli dışında ilkyardım eğitimi alan personelin de bulunduğu öğrenilmiştir.

66. Merkeze yeni gelen çocukların kabul muayenesinin hastanede görevli çocuk hekimleri tarafından yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

67. Merkezde mesai saatleri içerisinde meydana gelen ve sağlık servisinin müdahale etme yetkisi çerçevesinde gelişen acil durumlara Merkezde görevli hemşireler tarafından ilk müdahalenin yapıldığı, tıbbi müdahale gerektiren durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi’nin arandığı ve ambulans talep edildiği belirtilmiştir. Mesai saatleri dışında oluşan acil durumlarda ise 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak destek istendiği, ambulansın Merkeze ortalama 5 dakika içerisinde ulaştığı ifade edilmiştir.

68. Merkezde hekim bulunmadığı için sağlık personeli tarafından enjeksiyon işlemi yapılmadığı, gerekli durumlarda sağlık kuruluşlarında bu işlemin yapıldığı öğrenilmiştir.

69. Sağlık servisinde sedye, paravan, ilaçlar, buzdolabı ve tıbbi malzemelerin bulunduğu bir odanın yer aldığı görülmüştür. Personel tarafından, sağlık servisi odasının basit sağlık müdahaleleri için kullanıldığı ifade edilmiştir.

70. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede çocukların sağlık dosyalarının düzenli bir şekilde tutulduğu, dosyanın ilk sayfasında "*Sağlık Takibi Kartı*" başlıklı bir form düzenlendiği ve çocuk hakkında sağlık servisi tarafından gerçekleştirilen tüm işlemlerin bu form aracılığıyla kayıt altına alındığı görülmüştür.

71. Sağlık servisinde 2 adet acil durum çantasının yer aldığı görülmüş, İdare tarafından çantalardan birinin Merkez aracı için diğerinin ise Merkez içindeki müdahaleler amacıyla hazırlandığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyetinde yer alan Hekim tarafından yapılan incelemede; acil durum çantalarındaki malzemelerin genel olarak yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

72. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar; herhangi bir hastalık veya rahatsızlık yaşadıklarında durumu bakım personeline veya diğer çalışanlara bildirdiklerini, ardından sağlık servisinde destek aldıklarını ve gerekmesi halinde görevli personel ile hastaneye giderek tedavi olduklarını ifade etmişlerdir.

73. Merkezde koruma ve bakım altına alınan çocukların, İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen hekimler tarafından yılda 1 defa periyodik diş ve göz taramalarının gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir. Söz konusu taramalarda herhangi bir sağlık problemi tespit edilen çocukların ileri teşhis ve tedavi işlemleri için ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirildiği belirtilmiştir.

74. Sağlık servisinde bulunan ilaç dolabında, ilaç kullanan her çocuk için üzerinde isminin yer aldığı ilaç kutularının düzenlendiği, bu kutularda çocukların ilaçlarına ilişkin hatırlatıcı notların da yer aldığı görülmüştür. Çocuklara reçete edilen ilaçların mesai saatleri içerisinde hemşireler tarafından verildiği, mesai saatleri dışında ise nöbetçi memur tarafından evlere dağıtılarak verilmesinin sağlandığı öğrenilmiştir. Yapılan incelemelerde son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ilaca rastlanmamıştır.

75. Ziyaret tarihinde Merkezde 19 çocuğun psikiyatrik ilaç kullandığı ve hastanede görevli psikiyatristler tarafından düzenli olarak muayene edildiği belirtilmiş, Merkezde ise hemşireler tarafından ilaç takiplerinin yapıldığı öğrenilmiştir. Söz konusu ilaçların sağlık servisinde kilitli dolaplarda muhafaza edildiği görülmüş, ancak kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların personel arasındaki teslimi ve takibine ilişkin düzenli bir kayıt tutulmadığı anlaşılmıştır.

76. Merkezde hastane randevularının Alo 182 Merkezi Hastane Randevu Sistemi aranarak oluşturulduğu, sağlık tedbiri bulunan çocukların randevularının İl Sağlık Müdürlüğü tarafından planlanarak Merkeze iletilindiği, hakkında gizlilik kararı olan çocukların ise randevu alınmaksızın hastanede muayenelerinin sağlandığı bilgisi alınmıştır. Çocukların hastane randevularına ilişkin poliklinik defteri tutulduğu ve mevcut randevu ile takip süreçlerinde herhangi bir sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.

77. Merkez sağlık personeli tarafından, acil tıbbi müdahale veya ameliyat gerektiren durumlarda, çocukların yasal vasilerine ulaşamaması sebebiyle aydınlatılmış onam alınmasında zorluklar yaşandığı dile getirilmiştir. Bu tür durumlara ilişkin yargı yoluna

başvurulduğunda Sulh Hukuk Mahkemelerinin karar süreçlerinin tıbbi müdahalenin aciliyeti göz önüne alındığında uzun bir zaman aldığı, bu durumun hem çocukların tedaviye erişimi hem de personelin idari sorumluluğu açısından risk oluşturduğu ifade edilmiştir.

78. Çocukların rutin boy ve kilo takip kontrollerinin hemşireler tarafından yapıldığı belirtilmiş olup sağlık servisinde gerçekleştirilen incelemelerde takip listelerinin düzenli tutulduğu görülmüştür.

79. Çocukların aşılarının Merkezin bağlı olduğu Aile Sağlığı Merkezi tarafından takip edildiği öğrenilmiştir.

80. Çocukların kıyafet ihtiyaçlarının, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından gönderilen ödenekten ve Merkeze yapılan bağışlar yoluyla, çocukların kendi istek ve tercihleri de göz önünde bulundurularak karşılandığı öğrenilmiştir.³ Yapılan incelemede çocukların kıyafetlerinin temiz, cinsiyetlerine ve mevsime uygun olduğu ve tek tip olmadığı gözlemlenmiştir. Görüşme yapılan çocuklar tarafından da konuya dair bir şikâyetle bulunulmamıştır.

81. Çocukların haftada 2 defa banyo yapma rutinlerinin bulunduğu, ancak ihtiyaç duydukları her an banyo yapmalarına izin verildiği öğrenilmiş, görüşülen çocuklar tarafından bu konuda herhangi bir sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

82. Çocuklara ait diş fırçası, diş macunu ve havlu gibi kişisel hijyen ürünlerinin, evlerin tuvalet/banyo bölümünde, ayrı sepetlerde düzenli şekilde muhafaza edildiği gözlemlenmiştir.

83. İdare tarafından; çocukların saç kesimi ve diğer ihtiyaçlarının eski mesleği berberlik olan bir personel tarafından, Merkezde yer alan berberhanede giderildiği, ayrıca çocukların çarşı iznine çıktıklarında da istedikleri işlemleri yaptırabildikleri belirtilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

84. Psikososyal servis biriminde 1 psikolog ve 1 sosyal çalışmacının hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında görev yaptığı öğrenilmiştir.

³ 6/9/2022 tarihli ve 31945 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in “Diğer giderler” başlıklı 39’uncu maddesinin birinci fıkrası; “İldeki iklim koşulları dikkate alınarak yazlık giyecekler en geç mayıs ayında, okul kıyafetleri ise en geç eylül ayında, kışlık giyecekler en geç ekim ayında Ek-1’de yer alan listeye uygun olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca gönderilen ödenekten çocukların ihtiyaç, istek ve tercihleri göz önünde bulundurularak alınır. İhtisas kuruluşlarında anneleriyle birlikte kalan bebeklerin ihtiyaçları ayrıca giderilir.” hükmünü içermektedir.

85. Psikososyal servis birimi tarafından, çocuklar ile yapılan ilk görüşme sonrası ilgili formların doldurulup uygulama planının oluşturulduğu, hazırlanan planlamalar doğrultusunda çocuğun ihtiyaçlarının takip edildiği, psikososyal gelişimi ile ilgili çalışmaların yapıldığı, kabul ve ayrılış işlemlerinin gerçekleştirildiği bilgisi alınmıştır.

86. İdare tarafından, Merkeze çocuğun kabulünün yapıldığı gün itibari ile Merkez kurallarının anlatıldığı, varsa sorularının cevaplandırıldığı, birlikte kalacağı çocuklarla ve personel ile tanıştırıldığı, Merkezin gezdirilerek tanıtıldığı öğrenilmiştir. Bu süreçte çocuğun Merkeze uyum sağlamasına yönelik çalışmalar gerçekleştirildiği, çocuğun güvende hissettirilerek kendisini rahat ifade etmesinin sağlandığı ve uyum sürecinin hem Merkez hem de okul içerisinde takip edildiği bilgisi paylaşılmıştır.

87. Merkeze ilk kabul görüşmesi dışındaki bireysel görüşmeler için Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde bir birim oluşturulduğu ve söz konusu görüşmelerin bu birimde görevli psikologlarca gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Çocukların bireysel görüşme ihtiyacı söz konusu olduğunda çoğunlukla bu birime yönlendirildiği, ancak kendine zarar verme eğilimi veya krize müdahale gibi acil risk durumlarında görüşmelerin servis personeli tarafından yürütüldüğü ifade edilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde de bu husus doğrulanmış, çocuklar ihtiyaç duymaları halinde İl Müdürlüğü bünyesinde görev yapan psikologlarla görüşebildiklerini ve servis psikoloğuyla da yapıcı bir iletişim kurabildiklerini ifade etmişlerdir.

88. Ailelerle görüşmeler yapılması, çocukların diğer merkezlere nakil durumlarının değerlendirilmesi, sosyal hizmet modellerinin belirlenmesi, çocukların ailesinin yanına yatılı olarak izinli gidebilmesine yönelik değerlendirmenin yapılması gibi görevlerin de psikososyal servis birimi tarafından yerine getirildiği öğrenilmiştir.

89. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkez bünyesinde çocuklara yönelik yürütülen bir grup çalışması bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

90. Merkezde psikososyal servis personeli tarafından, davranış problemi olan çocuklara yönelik vaka değerlendirme komisyonu aracılığıyla gerekli rehberlik çalışmalarının başlatıldığı ifade edilmiştir.

91. Merkezde ziyaret tarihi itibarıyla gönüllü aile yanına verilen çocuk bulunmadığı bilgisi edinilmiştir. Koruyucu aile ve evlat edinme hizmetinden yararlanacak çocukların psikososyal servis tarafından yapılan çalışmalar sonucunda belirlendiği öğrenilmiştir.

92. Koruma ve bakım altına alınan çocukların eğitim ve yaş durumlarına göre harçlık aldıkları, harçlıkların grup sorumluları tarafından bankadan çekilerek, çocukların ihtiyaçlarına

göre haftalık veya aylık olarak imza karşılığı çocuklara teslim edildiği öğrenilmiştir.⁴ Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından da bu husus teyit edilmiş, düzenli olarak harçlık alabildikleri ifade edilmiştir.

93. Ziyaret Heyeti tarafından sosyal serviste tutulan kayıtlar ve dosyalar incelenmiş, çocukların nakil süreçleri, resmi yazışmaları, teslim tutanakları ve işleyişe dair tüm belgelerin dosyalarda sistematik bir şekilde tutulduğu anlaşılmıştır.

F. Faaliyetler ve Günlük Yaşam

94. Merkezde koruma ve bakım altına alınan çocukların, Merkeze kabulünün ardından İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar doğrultusunda eğitim hayatlarına devam etmelerinin sağlandığı belirtilmiştir. Çocukların etiketlenmesini önlemek amacıyla mümkün olduğunca farklı okullara kayıtlarının yapıldığı ifade edilmiştir.

95. Merkezde toplam 44 çocuğun okula devam ettiği, çocukların 2'sinin üniversite sınavına, 8'inin ise lise giriş sınavına hazırlandığı öğrenilmiştir. Koruma ve bakım altına alınan çocuklardan 3'ünün üniversite eğitimine devam ettiği, okul öncesi eğitim kapsamında kreşe giden 7 çocuğun bulunduğu bilgisi alınmıştır. Çocukların okula ulaşımalarının okul servisleri ile sağlandığı belirtilmiştir.

96. Çocukların il içi ve il dışı gezilere götürüldüğü, bu kapsamda yayla gezileri, piknikler, sinema ve müze ziyaretleri gibi çeşitli etkinlikler düzenlendiği öğrenilmiştir. Ziyaret yılında Samsun ve Trabzon gibi farklı illere geziler düzenlendiği ve yaz döneminde Gençlik ve Spor Bakanlığı koordinesinde İzmir'de gerçekleştirilen kampa katılım sağlandığı belirtilmiştir. Ancak çocuklardan bazıları son dönemde Merkez dışında gerçekleşen etkinlik sayısının azaldığını ifade etmişlerdir.

97. Merkezde 76 kişilik bir konferans salonu yer almaktadır. Konferans salonunda gerekli teçhizat bulunmakta olup söz konusu alanın kullanım için yeterli olduğu gözlemlenmiştir.

98. Merkez bünyesinde milli ve dini bayramlar gibi özel günlerde konferans salonunda çeşitli etkinlikler düzenlendiği ve Diyanet İşleri Başkanlığından bir vaizin düzenli olarak

⁴ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Harçlıklar" başlıklı 37'nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre: "Harçlıklar çocuklara grup/ev sorumlusu tarafından çocukların durumu, ihtiyaçları ve talepleri göz önünde bulundurularak günlük, haftalık veya aylık olarak imza karşılığı dağıtılır. Grup/ev sorumlusu tarafından ihtiyaca göre çocuklar adına yapılan harcamalar, çocuğa bir yıl içinde verilen harçlıkları ile varsa diğer gelirleri ve giderleri kayıt altına alınır. Bu kayıtlar her türlü denetimde gösterilmek üzere hazır bulundurulur."

Merkezi ziyaret ettiği bilgisi alınmıştır. Ayrıca evlerde çocukların doğum günlerinin kutlanması, Bilim Çocuk Dergisi gibi süreli yayınlar takip edilerek okuma yapılması gibi faaliyetlerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

99. Merkez bahçesinde çocukların zaman geçirebilecekleri bir çocuk oyun parkı ile etrafı tel örgülerle çevrili ve zemini yumuşak malzeme ile kaplanmış futbol ve basketbol amaçlı bir saha bulunmaktadır. Ancak genel bahçe alanının çocuk sayısı ve hareket ihtiyacı gözetildiğinde yetersiz kaldığı değerlendirilmiş, ayrıca spor sahasında voleybol filesinin bulunmadığı görülmüştür. İncelenen belgelerden; Merkez bahçesinin yetersiz kalması sebebiyle, Merkezin bitişiğinde bulunan yeşil alanın Merkeze tahsis edilebilmesi amacıyla Giresun Belediyesine yazı yazılması hususunda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne talepte bulunulduğu, ancak bu konuda henüz bir gelişme yaşanmadığı anlaşılmıştır.

100. Merkezde 1 adet kapalı spor salonu yer almaktadır. Spor salonunda dart ve macera parkuru gibi çeşitli teçhizat ve bazı spor aletlerinin yer aldığı görülmüştür. İdare tarafından, bu alanda daha önce tekvando gibi kursların verildiği ancak halihazırda bu şekilde aktif bir kursun bulunmadığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemeler ve çocuklarla gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde, spor salonunun aktif kullanılmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca alanın yeterince temiz olmadığı değerlendirilmiştir.

101. Evlerde çocukların kullanımına sunulmuş kitaplıklar mevcut olup çocukların ayrıca İl Halk Kütüphanesinden de kitap temin edebildikleri ifade edilmiştir. Yapılan incelemelerde evlerde çeşitli kitapların bulunduğu görülmüştür. Çocuklar ayrıca, çarşı izinleri sırasında kendi tercihlerine göre kitap alabildiklerini belirtmişlerdir.

102. Merkezde eğitimlerine devam eden çocukların ödev ve araştırmalarını yapabilmeleri için bazı evlerde bilgisayar bulunduğu, bu kapsamda sınav hazırlığı veya akademik destek ihtiyacı söz konusu olan çocukların kaldığı evlerde bilgisayar kullanıldığı anlaşılmıştır. Yapılan inceleme ve görüşmelerde, Merkezde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın izin verdiği resmi ağlar dışında internet erişimi sağlanmadığı öğrenilmiştir.

103. Merkezde Halk Eğitim Merkezinden görevlendirilen öğretmen bulunmadığı bilgisi alınmıştır.

104. Merkezde lise giriş sınavlarına hazırlanan çocuklara yönelik olarak bir gönüllü tarafından matematik dersi verildiği belirtilmiştir.

105. İdare tarafından çocukların Merkez içindeki kendi yaşam alanlarında etkinlik yapmak istemedikleri, bu nedenle Merkez dışındaki kurslara yönlendirildikleri belirtilmiştir. Çocukların fitness, gitar, ev tekstilleri, el nakışları, basketbol, halk oyunları, drama, futbol,

judo, yüzme ve voleybol kurslarından faydalandıkları bilgisi paylaşılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından da bu husus doğrulanmış, gitar, terzilik, nakış, judo, yüzme ve voleybol gibi kurslara katıldıkları ifade edilmiştir. Bununla birlikte çocuklar, kurs çeşitliliğinin artırılması ve yabancı dil kursu ile masa tenisi kursu açılması yönünde taleplerini dile getirmişlerdir.

106. Merkezde koruma ve bakım altındaki çocuklara, günlük hayatlarını idame ettirebilecek becerileri kazanmaları amacıyla yaş gruplarına göre ev işlerinde sorumluluklar verildiği öğrenilmiştir. Büyük yaş grubundaki çocukların bulunduğu evlerde temizliğin nöbet listesi usulüne göre bizzat çocuklar tarafından yapıldığı; ayrıca çocuklara çamaşır yıkama ve mutfak faaliyetleri gibi sorumluluklar verilerek bireysel gelişimlerinin desteklendiği belirtilmiştir.

107. Merkez İdaresi tarafından; çocukları hayata hazırlamak için ödül ve ceza sistemi uygulandığı, çocuklara ödül ve ceza verilme sebepleri konusunda bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir. Çocuklara verilen disiplin cezalarının genel olarak harçlık kesintisi veya çocuklar arası kavga gibi durumlarda evlerinin ayrılması şeklinde uygulandığı; ödüllerin ise çoğunlukla çocukların çarşı iznine çıkarılması olarak belirlendiği ifade edilmiştir.⁵ Görüşme gerçekleştirilen çocuklardan ödül ve ceza sistemine ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

108. Çocukların dışarı çıkış izinlerinin iyi davranışların ödüllendirilmesi amacıyla grup sorumluları tarafından belirlendiği, küçük yaş grubundaki veya gizlilik kararı bulunan çocukların çarşıya bakım personeli eşliğinde götürüldüğü, 15 yaşından büyük olan çocukların ise uygun görülmesi halinde haftada 1 gün 2 saat süreyle bağımsız olarak çarşıya çıkmalarına imkân tanındığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından söz konusu izin sürelerinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir.

⁵ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Ödül ve sınırlamalar" başlıklı 32'nci maddesi şöyledir. Madde 32: "(1) Ödül ve sınırlamalar, çocukların psikolojik ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyecek şekilde yapılır. Çocuğun ödüllendirilmesi veya sınırlandırılmasına yönelik grup/ev sorumlusu tarafından yapılan teklif, kuruluş koordinasyon komisyonunca değerlendirilir. (2) Eğitim-öğretim dönemleri sonunda teşekkür belgesi alan çocuklara bir harçlık tutarı, takdir belgesi alan çocuklara ve en az il düzeyinde ve resmi olarak düzenlenen akademik, sosyal, kültürel, sanatsal, sportif etkinliklerde ve yarışmalarda dereceye giren çocuklara iki harçlık tutarı kadar ödül verilir. Bu kapsamda ayrıca gezi veya sosyal aktiviteler de düzenlenebilir. (3) Günlük yaşam kurallarına aykırı davranmayı alışkanlık haline getiren çocuklara psikolojik ve sosyal gelişimini olumsuz etkilemeyecek biçimde sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere katılım ile izin kullanımına ilişkin sınırlamalar uygulanabilir. Kasten kişi veya eşyalarda maddi ve/veya manevi zarara sebebiyet veren çocukların bir aylık harçlığından, kuruluş koordinasyon komisyonu tarafından takdir edilecek oranda kesinti yapılır. Kesinti tutarı harçlık tutarının 3/4'ünü aşamaz. (4) Ödül ve sınırlamalar ayda bir, yılda ise dört defadan fazla olamaz. (5) Ödül ve sınırlamalar çocuğa yazılı olarak bildirilir. Sınırlamalar diğer çocuklara duyurulmazken, ödüllendirmeler diğer çocukların da bulunduğu ortamda çocuğu onurlandıracak şekilde açıklanır."

G. Dış Dünyayla İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

109. Merkezdeki çocuklara hafta sonu ve tatillerde verilecek izin süreleri ve çocukların kimlerle görüştürüleceği konusunun, çocuk hakkında verilmiş koruyucu ve destekleyici tedbir kararı ile kişisel ilişki tesisi hakkında verilen mahkeme kararları göz önünde bulundurularak yapılacak sosyal inceleme doğrultusunda kuruluş koordinasyon komisyonu tarafından karar verildiği öğrenilmiştir.

110. İdare tarafından, çocukların yılda 60 güne kadar ailelerinin yanına izinli olarak gönderilebildiği belirtilmiştir. Çocukların aile bağlarının güçlendirilmesi amacıyla, ihtiyaç duyulması halinde bu sürenin 30 güne kadar uzatılabildiği bilgisi alınmıştır.⁶

111. Merkezde kalan çocukların aileleri tarafından hafta içi her gün mesai saatleri içerisinde ziyaret edilebildiği, ancak ailelerin geçerli bir mazeretinin olması veya mesai saatleri dışında gelmeleri durumunda esneklik sağlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, söz konusu ziyaretlerin mutlaka sorumlu meslek elemanı gözetiminde gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.

112. Merkezde aile görüşmeleri için zemin katta, içerisinde küçük yaş gurubundaki çocuklar için oyuncakların da yer aldığı bir görüşme odasının düzenlendiği görülmüştür. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.* Ayrıca yapılan incelemede, söz konusu odada pencere kilitleri ve tel korumalıkların bulunmadığı görülmüştür.

113. Merkezde kalan çocuklar, aileleri tarafından gerçekleştirilen ziyaretlerde herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ve görüşmelerini, görüşme odasının yanı sıra lobide veya Merkezin ortak alanlarında yer alan banklarda gerçekleştirebildiklerini dile getirmişlerdir.

114. Merkez İdaresi tarafından; Merkezde kalan çocuklardan ebeveyni ceza infaz kurumunda bulunanlar için görüntülü görüşme imkânının mevcut olmadığı ve iletişimin telefonla sağlandığı, ceza infaz kurumunun Giresun il sınırları içerisinde yer alması halinde çocukların açık görüş günlerinde de görüşmeye götürülebildiği belirtilmiştir.

115. Merkeze kabulü yapılan çocukların kabul dosyasının incelendiği ve görüşmeler yapıldığı, bu inceleme ve görüşmeler neticesinde aile üyeleri ile iletişimde bir sakınca olmadığı değerlendirilen çocukların telefon ile görüşmelerine imkân tanındığı belirtilmiştir. Bu

⁶ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "İzin ve Ziyaret" başlıklı 29'uncu maddesinin 3'üncü fıkrasına göre: "Çocuklara psikososyal destek programını aksatmayacak şekilde bir yıl içinde fasılalı ya da fasılasız olarak altmış güne kadar izin verilebilir. Çocukların aile bağlarının güçlendirilmesi amacıyla, ihtiyaç duyulması halinde, bu süre otuz güne kadar uzatılabilir. İzin dönüşü çocuk ve ailesiyle izin dönemine ilişkin görüşme yapılır, raporlanır ve dosyasında muhafaza edilir."

bağlamda Merkezde her evin belirlenmiş bir telefonla görüşme günü bulunduğu; söz konusu planlama doğrultusunda haftada bir gün çocukların ailelerini aradığı, haftanın farklı bir gününde ise ailelerin çocukları arayabildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, telefonla görüşme süresinin 10 dakika ile sınırlandırıldığını ve bu sürenin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu husus Merkez İdaresi ile paylaşılmış, İdare tarafından çocukları tehdit altında bırakmamak ve riskleri takip edebilmek amacıyla telefon görüşmelerinin personel refakatinde yapıldığı, bu nedenle görüşme süresinin sınırlı tutulduğu ifade edilmiştir.

116. Merkezde kurallar gereği ve bazı riskler sebebiyle çocukların kişisel cep telefonu kullanımına izin verilmediği bilgisi alınmıştır.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

117. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletmeksizin erişimi sağlanmış, gerekli bilgi ve belgelere erişimde bir sorun yaşanmamıştır. Ayrıca Merkezin temizliğinin oldukça iyi olduğu, personelin görevini özverili bir şekilde yerine getirdiği ve iş birliğine açık olduğu görülmüştür. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

118. Merkez personeline insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin verilmesi,⁷

⁷ Havana Kurallarının 85'inci maddesine göre; "Tutma kurumlarında çalışan personelin görevlerini etkili bir biçimde yerine getirebilmelerini sağlayabilmek için, kendilerine özellikle çocuk psikolojisi, çocuk sağlığı ile bu Kurallar da dahil insan haklarının ve çocuk haklarının uluslararası standartları konularında eğitim verilir. Kurum personeli, mesleki yaşamları süresince, belirli aralıklarla düzenlenen meslek içi eğitim kurslarına katılarak, mesleki bilgi ve kapasitelerini sürdürür ve geliştirirler."

119. Evlerdeki boy aynalarının muhtemel kazalara karşı duvara güvenli bir şekilde sabitlenmesi, çocukların çarpma riskine karşı kalorifer peteklerinin koruyucu kaplamalarla muhafaza altına alınması ile yatak başlıkları, komodin ve konsol gibi mobilyaların sivri köşelerine köşe koruyucu aparatların takılması,

120. Kurutma makinesi bulunmayan ve ihtiyaç duyulan evlere kurutma makinesi temin edilmesi,

121. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tavsiyeler muhatap kuruma iletilmiştir.*,⁸

122. Yaşam evlerinde eksik olduğu anlaşılan yangın söndürme tüplerinin temin edilerek Merkez genelindeki tüm evlerde mevcut olmasının sağlanması,

123. Merkezin depreme dayanıklılığına ilişkin gerekli ölçüm ve analizlerin yaptırılarak "*Deprem Risk Analiz Raporu*" nun alınması,

124. Merkez yerleşkesinin erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi ve TSE belgesinin alınması için gerekli çalışmaların başlatılması,

125. Merkez bünyesinde bulunan asansörlerdeki arızanın giderilmesi,

126. Merkezdeki kırmızı ile yeşil reçeteli (kontrole tabi) ilaçların personel arasında teslimi ve takibinin ilaç sayılarına dikkat edilerek kayıt altına alınması,

127. Koruma ve bakım altına alınan çocukların ihtiyaç duymaları hâlinde Merkez psikologları ile bireysel görüşme yapmalarına imkân tanınması,

128. Psikososyal servis tarafından, Merkezde koruma ve bakım altında bulunan çocukların yaş, gelişim özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenli grup çalışmalarının planlanması,

129. Merkez bahçesindeki oyun sahası için voleybol filesi tedarik edilmesi,

130. Kapalı spor salonunun aktif olarak kullanımının sağlanması ve temizliğinin düzenli aralıklarla yapılması,

131. Çocuklar tarafından talep edilen yabancı dil ve masa tenisi gibi kursların açılabilmesi için gerekli çalışmaların yapılması,

132. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tavsiyeler muhatap kuruma iletilmiştir.*,

133. 10 dakika ile sınırlandırılan telefonla görüşme sürelerinin imkânlar dâhilinde

⁸ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Çocuk bakım kuruluşlarının yapısı ve işleyişi" başlıklı 11'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre; "Hizmetin sürekliliği ve evlerde güvenliğin sağlanması amacıyla, özel hayatın gizliliği ilkesi ihlâl edilmeden, merkezi bir güvenlik kamera sistemi kurulur."

artırılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

134. Merkez bahçesinin çocukların açık alan ve fiziksel aktivite ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı dikkate alınarak, yerleşke bitişiğindeki yeşil alanın Merkeze tahsis edilebilmesi için Giresun Belediyesi nezdindeki sürecin takip edilmesi hususu tavsiye edilmektedir.

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye

135. Koruma ve bakım altındaki çocukların acil tıbbi müdahale veya ameliyat gerektiren durumlarda aydınlatılmış onam süreçlerinde yaşanan hukuki ve fiili zorlukların giderilmesi ile Sulh Hukuk Mahkemelerindeki karar süreçlerinin çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda hızlandırılması amacıyla, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile koordinasyon sağlanarak çocukların sağlık hakkını güvence altına alacak bir çözüm mekanizmasının hayata geçirilmesi hususu tavsiye edilmektedir.